

Hankkeen nimi		Hankkeen numero	
Vilja rehuksi suoraan tiloilla (Tilaseos-hanke)		17291	
Hankkeen diaarinumero			
2221/3514-2004			
Hankkeen toteuttaja		Yhteyshenkilö	
MTT Pohjois-Pohjanmaan tutkimusasema		Lunki Sirpa / Erkki Joki-Tokola	
Lähiosoite		Puhelin	Fax
Tutkimusasemantie 15		08-2708 4510	08- 2708 4599
Postinumero	Postitoimipaikka	Sähköposti	
92400	RUUKKI	sirpa.lunki@mtt.fi	

Hankkeen toteutusaika	01.09.2004 - 28.02.2006
-----------------------	-------------------------

Ohjelma	
Alma	x
Tavoite 1	

1. HANKKEEN HENKILÖT (hankkeessa mukana olleet)

Nimi	Tehtävänimike ja vastuualue
Lunki Sirpa	(MTT) Projektipäällikkö, hankkeen toteuttaminen
Puumala Lea	(TTS) asiantuntija, hankkeen toteuttaminen ja tiedotusmateriaali
Huuskonen Arto	(MTT) Tutkija, ruokintakokeet
Joki-Tokola Erkki	(MTT) Vanhempi tutkija, asiakaspäällikkö
Jansson Susanna	(MTT) Tutkimusassistentti, ruokintakokeet ja kirjallisuusselvitys
(liite)	

2. HANKKEEN OHJAUSRYHMÄ

Puheenjohtaja sihteeri ja jäsenet	Organisaatio
Huuskonen Arto, puheenjohtaja	MTT Ruukki
Lunki Sirpa, sihteeri	MTT Ruukki
Joki-Tokola Erkki	MTT Ruukki
Kolehmainen Kai	Viljelijä
Kurikka Veli	Viljelijä
Markus Heikki	Viljelijä
Lehtiniemi Timo	MTK Pohjois-Pohjanmaa
Rantanen Asko	Altia Oyj
Oja Teemu	Pohjanmaan rehujauhatus Oy
Kirkkari Anna-Maija	Työtehoseura ry
Korkiakangas Mari / Leinonen Anna- Riitta	Valio/ ProAgraria Oulu

3. HANKKEEN YHTEISTYÖTAHOT

Työtehoseura ry
Altia Oyj
Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Maatilat, kuntien maaseutusihhteerit, Melica Oy, Pohjanmaan rehujauhatus Oy

4. SAAVUTETUT TAVOITTEET SUHTEESSA HANKESUUNNITELMAAN

(Toteumatiedot tukipäätöksessä vahvistetuista indikaattoreista esitetään indikaattorilomakkeella. Muut lisäselvitykset erillisillä liitteillä)

Maatalousyrittäjien kannattavuuden parantaminen - koulutuksen antaminen ruokinnan toteutuksessa ja tilojen välisessä viljakaupassa
Elinkeinojen monipuolistaminen - hankkeen aikana rahtimylläreiden toiminta on laajentunut
Neuvojien kouluttaminen - laajentunut tieto kotoisen rehustuksen mahdollisuuksista

5. KESKEINEN TOIMINTA HANKKEEN TOTEUTUSAIKANA (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Hankkeessa on järjestetty koulutustilaisuuksia eri kohderyhmille ja tutustumisretkiä. Annettu tilakohtaista neuvontaa sekä työohjausta neuvojille. Hankkeen puitteissa on tuotettu neuvonta- ja tiedotusmateriaalia, jota on jaettu suoraan viljelijöille ja neuvojille. Hankkeen osana on tehty ruokintakoe sekä kirjallisuusselvitys

Seminaarit 4 kpl (109 osallistujaa)

Rahtimylläriin työnäytökset 4 kpl (31 osallistujaa, joista 9 uutta asiakastilaa)

Neuvojakoulutukset 8 päivää (38 osallistujaa)

Pienryhmäkoulutukset 2 kpl (6 osallistujaa)

Tutustumisretket 4 kpl (17 osallistujaa)

Puheenvuorot tilaisuuksissa

6. SAAVUTETUT TULOKSET JA VAIKUTUKSET HANKKEEN AIKANA

(Loppuarvio hankkeen ympäristövaikutuksista ja sosiaalisista vaikutuksista esitetään indikaattorilomakkeella. Lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Neuvojien osaamistason nostaminen. Neuvojat osaavat tehdä omille asiakkailleen kotoisiin rehuihin liittyviä laskelmia mikä näkyy viljelijöiltä saadun palautteen muodossa.

Viljelijöiden osaamistason nostaminen, viljan käytön lisääntyminen nautakarjan ruokinnassa.

Rahtimylläreiden elinkeinon voimistaminen asiakasmäärän lisääntymisen myötä, nautakarjatilat ovat ottaneet uuden tekniikan käyttöönsä.

7. OHJAUSRYHMÄN ARVIO HANKKEEN TOTEUTUKSESTA JA TULOISTA (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

liitteessä

8. HANKKEEN SYNNYTTÄMÄT JATKOTOIMENPITEET (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Saman tyyppisen hankkeen käynnistäminen Tavoite - 1 alueella
Rahtisekoittajien työn lisääntyminen alueella, alueen yrittäjä laajentaa toimintaansa hankkimalla lisäkalustoa.
Neuvojien mahdollisuus käyttää saamaansa tietoa työssään
Sievissä suunnitteilla yhteiskuivurin perustaminen

9. HANKKEEN AIKANA TUOTETTU MATERIAALI esim. julkaisut, esitteet (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Internet-sivut
Tiedotteet, opinnäytetyö
seminaarimateriaalit
hanke-esite
artikkelit, kirjallisuusselvitys,
(Liite)

10. ESIIN TULLEET ONGELMAT HANKKEEN TOTEUTTAMISESSA (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Viljanviljelijöiden tavoitettavuus yhteisillä foorumeilla on olematon, ainoa keino tavoittaa heidät on heidän oma aktiivisuutensa ja lähestyminen kuntien kautta.
Tarjottavan tiedon paljous pakottaa hankkeita kilpailemaan elintilastaan ja kohderyhmistä, yhteistyö ei aina ole mahdollista ja päällekkäisyyksiä esim. koulutustarjonnassa saattaa esiintyä.

11. HANKKEEN TOTEUTUNEET KUSTANNUKSET HANKKEEN AIKANA

Kustannuslaji	Euroa
Palkat ja sivukulut	171 469,45
Ostopalvelut, palkkiot ja niiden sivukulut	8903,87
Matkakulut	11 076,29
Muut kustannukset yhteensä	35 348,09
vuokrat	16 783,14
toimistokulut	1344,72
muut kulut	17 316,53
Bruttomenot yhteensä	226 797,70
Tulot (vähennetään)	0
Nettomenot yhteensä	226 797,70

12. HANKKEEN AIKANA TOTEUTUNUT RAHOITUS YHTEENSÄ

Rahoittajan nimi	EU	Valtio	Kunnat	Yksityinen	Muu rahoitus	Oma rahoitus	Yhteensä
TE-keskus, EU			0		0		
TE-keskus, valtio			0		0		
Muu julkinen rahoitus			0		0		
Yksityinen rahoitus yhteensä			0		0		

Paikka ja aika	Allekirjoitus ja nimen selvennys
Ruukki 19.05.2006	Erkki Joki-Tokola

LIITTEET 1 kpl

1. Hankkeen henkilöt (hankkeessa mukana olleet)

raporttilomakkeella listatun henkilöstön lisäksi
(TTS) Palva Reetta, asiantuntijatehtävät
(TTS) Kirkkari Anna-Maija, asiantuntijatehtävät
(MTT) Huumonen Matti, ruokintakokeen toteuttaminen
(MTT) Ukkola Outi, ruokintakokeen toteuttaminen
(MTT) Mäki Elina, ruokintakokeen toteuttaminen

7. Ohjausryhmän arvio hankkeen toteutuksesta ja tuloksista

– Hanke on onnistunut hyvin. Toiminta on vastannut tavoite asetantaa ja hanke on toteutunut suunnitellulla tavalla.

Erityisesti Altian kannalta tilasekoituksen edistäminen ja alueen kotieläintilojen kannattavuuden parantaminen ovat olleet tärkeitä kehityskohteita, kun Altian tavoitteena on kasvattaa tilasekoitukseen sopivien rehuraaka-aineiden tuotantoa.

– Hankkeen neuvonnallinen puoli on onnistunut, neuvojen tieto on lisääntynyt ja tietoa on välitetty tiloille. Konkreettista toimintaa jäätiin kaipaamaan tilojen välisessä viljakaupassa sekä hankkeen aikana tapahtuneissa muutoksissa, esim. enemmän tiloja, jotka ovat siirtyneet rahtisekoituksen käyttäjiksi. Tiedotus onnistunut, toimintaan olisi pitänyt panostaa enemmän

– Investoivien tilojen tiedon tarpeeseen vastaaminen ollut hyvä, jatkuvuuden varmistaminen neuvonnan kouluttamisella sekä tilakohtainen neuvonta. Tilakohtaista neuvontaa olisi ollut tarpeen ohjata useammalle tilalle.

– Muutokset tapahtuvat hitaasti, hankkeen jälkeinen aika saattaa tuoda esille muutoksia toimintatavoissa. Asioita, jotka eivät tapahdu hetkessä.

9. Hankkeen aikana tuotettu materiaali

Internet-sivut: http://www.mtt.fi/tutkimus/alueellinen_tutkimus/viljahanke/index.html
hanke-esite, painettu A4 esite.

artikkelit:

Lehtiartikkeli Suomenmaa 25.11.2004 – Hanke vauhtiin Viljan rehuksi suoraan tiloilla
Koetoiminta ja käytäntö 62, 4(19.12.2005): 4. ”Sonnit kasvavat hyvin ohrarehulla”.

Koetoiminta ja käytäntö, maaliskuu 2006, Kotoinen rehu maistuu karjalle

Ohrarehun ja ohravalkuaisrehun käyttö lihanautojen ruokinnassa / Huuskonen, Arto; Lunski, Sirpa; Rantanen, Asko. In: Maataloustieteen Päivät 2006

11.–12.1.2006 Viikki, Helsinki: esitelmä- ja posterilyhennelmät / Toim. Leena Rantamäki-Lahtinen ja Kirsi Partanen. - 2006. - p. 230.

(Suomen maataloustieteellisen seuran tiedote nro 22)

ISBN 951-9041-50-8

Ohrarehun ja ohravalkuaisrehun käyttö lihanautojen ruokinnassa / Huuskonen, Arto; Lunski, Sirpa; Rantanen, Asko. In: Maataloustieteen Päivät 2006, 11.–12.1.2006 Viikki, Helsinki [: esitelmät ja posterit] / Toim. Anneli Hopponen . - 2006. - 7 p. (Suomen maataloustieteellisen seuran tiedote nro 21)
Url: <http://www.smts.fi/pos06/1203.pdf> Julkaistu 9.1.2006 ISSN 0358-5220

Seminaarimateriaalit:

Tilaseoksella nautatilan rehukustannukset kuriin
Kotoisen rehun kilpailukyky
Pohdintaa nautakarjan ruokinnasta – eläinlääkäri koulutus

Tiedotteet:

TTS:n maataloustiedote 8/2004, Vilja väkirehuna ja väkirehuseokseen nautakarjatilalla
TTS:n maataloustiedote 5/2005, Rehukauppaa suoraan tilojen välillä
TTS:n maataloustiedote 11/2005, Väkirehua rahtityönä
Opinnäytetyö, Leinonen & Luonuansuu, 2005, Rehuviljan käytön tekniset ratkaisut nautakarjatilalla
http://www.mtt.fi/tutkimus/alueellinen_tutkimus/viljahanke/materiaali/julkaisut/opinnaytetyo.pdf
Seosrehu kalvomateriaali neuvojille

selvitykset:

Kirjallisuusselvitys väkirehujen käytöstä lihanaudoilla.

Puheenvuoromateriaalit:

Viljaa emoille ja lihanaudoille (21.3.2005 Ruukki)
Rehujen säilöntämenetelmät ja rehujen arviointi (14.4.2005 Ruukki)
Kiinnostaako yhteiskuivuri
Karjatilán näkökanta tilojen välisessä viljakaupassa (14.12.2005 Liminka)
Viljan viljely kannattavaksi (31.1.2006 Sievi)

Vilja rehuksi suoraan tiloilla

19.5.2006
Loppuraportti
Lunki Sirpa
projektinnumero 17291
diaarinumero 2221/3514-2004

Hankkeen toteuttajan yhteystiedot

Hankkeen toteuttaja: MTT Pohjois-Pohjanmaan tutkimusasema

Osoite: Tutkimusasemantie 15
92400 RUUKKI

puhelin: (08) 2708 4500
telekopio: (08) 2708 4599

yhteyshenkilö: Sirpa Lunki; sirpa.lunki@mtt.fi
vastuutaho: Erkki Joki-Tokola; erkki.joki-tokola@mtt.fi

MTT Ruukin tutkimusasema on vastannut hankkeen aikana hankkeen alueellisesta toteuttamisesta sekä hankkeen hallinnoinnista. Työteho-seura ry on tehnyt hankkeelle asiantuntija työtä sekä vastannut opasmateriaalin tuottamisesta. Oulun seudun ammattikorkeakoulun opiskelijat ovat tehneet hankkeelle opinnäytetyön.

Hanke on rahoitettu Pohjois-Pohjanmaan Alueellisesta maaseudun kehittämisohjelmasta.

Hankkeen aikataulu

Hankkeen toteutusaika 1.9.2004 – 28.2.2006. Hankkeen toiminta on aloitettu syyskuun 2004 alusta hakemalla hankkeelle projektipääallikköä. Sirpa Lunki on aloittanut hankkeessa 12.10.2004, jolloin hankkeen toteuttaminen on aloitettu. Lokakuusta 2004 helmikuuhun 2006 hanke on toteutunut aikataulun mukaisesti.

Tausta ja kehittämistarpeen määrittely

Tausta ajatuksina ennen hankkeen käynnistämistä on ollut taloudelliset ja teknologiset mahdollisuudet viljan käytössä. Tilojen välistä viljakauppaa on haluttu suoraviivaistaa hyödyttämään sekä viljan tuottajaa ja käyttäjää. Ajatuksena on ollut mahdollisuus saada suurempi hyöty tuotteesta tuottajalle kuin kaupalle. Toisena kantavana ajatuksena ovat olleet viljan käytön mahdollisuudet tuoresäilönnän osalta. Viljan kuivauskustannusten kallistuminen öljyn hinnan nousun myötä on herättänyt miettimään vaihtoehtoisia tapoja säilöä viljaa. Teknologiset mahdollisuudet tuoreviljan säilöntään ja kauppaan. Kuivan viljan osalta ajatuksena on ollut kehittää koordinaattori vastaamaan tietyn alueen viljan tarjonnasta ja kysynnästä sekä hoitamaan alueellinen viljan kuljetuksen logistiikka. (Tänä päivänä A-rehu oy hoitaa viljan ostoa tiloilta ja myyntiä tiloille ja järjestää kuljetuksen, laskutuksen ja markkinoiden hoidon). Hankkeen suunnittelun edetessä on otettu huomioon myös viljan hyödyntäminen tiloilla tilasekoituksen ja ruokintateknologian muodossa.

Nykyisessä maatalouden kiristyvässä taloudellisessa tilanteessa on nähty tarpeelliseksi tarjota tietoa, yhden suuren kustannuserän, ruokinnan toteuttamisen vaihtoehtoista. Tiedottamisen pyrkimyksenä on parantaa karjatalouselinkeinon kannattavuutta. Tilojen välisen viljakaupan lisäämisen tavoitteena on ollut viljelijöiden elinkeinon turvaaminen ja kannattavuuden parantaminen sekä kotimarkkinoille näin jäävä hyöty. Hankkeen toiminnalla on pyritty myös voimistamaan liitännäiselinkeinojen kannattavuutta maatalouden töiden ulkoistamisessa.

Hanke on toiminut kolmen seutukunnan (Raahen, Oulun ja Ylivieskan) alueella. Useimmat hankkeen toimintakunnista ovat pieniä tai keksisuuria maalaiskuntia, joissa on voimakasta karjataloutta sekä viljanviljelyä. Toiminta-alueella usko maanviljelyyn on suhteellisen voimakasta ja investointeja tehdään. Karjatilojen laajenemisen kohdalla on huomioitava, että usein karjamäärän kasvattaminen sitoo käytettävissä olevan peltopinta-alan nurmen tuotantoon ja väkirehut jäävät kokonaan ostettaviksi. Hankkeen toiminta-alue on voimakasta teollisten rehujen käytön aluetta, mikä vaikuttaa suhtautumiseen viljan käyttöön nautakarjan ruokinnassa. Alueella vilja on perinteisesti myyty keskusliikkeille. Hankkeen toiminnan kohderyhminä on viljelijät sekä heidän kanssaan työskentelevät neuvojat ja liitännäiselinkeinojen harjoittajat.

Viljan kuivaamisen teknologiaa ja kustannusrakennetta on tutkittu pitkään. Myös tuoresäilöntää ja tuoreviljan ruokinnallisia vaikutuksia on tutkittu pienimuotoisesti vuosikymmeniä. MTT on tehnyt ruokintakokeita kotoisilla viljoilla, sekä kasvatuskokeita että maidontuotantoon liittyviä kokeita. Myös seosrehun vaikutusta tuotoksiin on tutkittu. Tähän hankkeeseen liittyvää varsinaista esiselvitystyötä ei ole tehty. Hankkeen tavoitteena on ollut olemassa olevan tiedon siirtäminen viljeijöiden käyttöön sekä käytännön toimintamallien kehittäminen nyky mittakaavaa vastaavaan toimintaan.

Hankkeen tavoitteet ja arvio tavoitteiden toteutumisesta

Hankkeen tavoitteena on elinkeinon monipuolistamisen avulla parantaa alueella toimivien maatalousyritysten taloudellista kannattavuutta ja siten työn jatkuvuutta. Yleistavoite jakautuu osatavoitteisiin kotieläintilojen rehukustannusten alentamiseen, tilojen välisen viljakaupan kehittämiseen sekä liitännäiselinkeinojen voimistamiseen.

Hankkeen aikana on järjestetty seuraavanlaista toimintaa:

Ryhmäkoulutus

Tavoitteena on ollut ajatusten herättäminen tilojen toimintatapojen miettimiseen ja ratkaisujen etsiminen toimintojen järjestämiseksi. Hankkeessa on järjestetty seminaaritilaisuuksia, joissa on pidetty asiantuntija puheenvuoroja ja käyty keskustelua aiheista. Tuloksena on ollut kohderyhmän kiinnostuksen herääminen, tietotason nouseminen sekä valmiudet oman tilan toimintatapojen uudistamiseen. Aiheina mm. kotoisen rehustuksen kannattavuus, ruokintateknologia, viljan säilöntä vaihtoehdot. Ryhmäkoulutuksia olisi järjestetty yksi lisää mutta siihen ei saatu tarpeeksi ilmoittautuneita. Muutoinkin kuulijat olisi pitänyt saada aktiivisemmin liikkeelle tilaisuuksiin.

Pienryhmät

Viljelijöille suunnattuja tilaisuuksia, joissa pohditaan tilakohtaisesti yhdessä viljelijöitä askarruttavia asioita ruokintaan, rehunkäyttöön jne. liittyen. Lea Puumala on järjestänyt kaksi pienryhmä tilaisuutta jotka on pidetty Sievissä ja Ruukissa.

Tilatyö

Tuotantovaikutukseltaan samanarvoisen väkirehun kustannukset vaihtelevat yksittäisellä tilalla 350 – 650 euroon lehmää kohden vuodessa. Väkirehukustannus on 450 – 750 euroa lehmää kohden vuodessa, kun mukaan otetaan rehun käsittely ja jakolaitteet. Ero merkitsee 50 lehmän karjassa 15 000 euroa vuodessa. Tilakohtainen hanketyö on ollut ruokinnan kokonaistoteutuksen, rehut, jakomenetelmät ja laitevaihtoehdot, miettimistä. Hankkeen toiminta-aikana on käyty 13 tilalla ja ohjattu puhelimitse, ja neuvojien kautta on opastettu 20 tilaa.

Toimintaa kutakuinkin samalla tavalla jatkavat tilat ovat halunneet pohdiskella tilallaan erilaisten rehujen käyttöä. Toimintaa muuttavalla tai isompaa investointia tekevällä tilalla on arvioitu rehuvarastoja ja niiden merkitystä kustannuksiin, mietitty rehunjakoa ja viljan käyttöä.

Rahtisekoitusnäytökset ja kone-esittelyt

Näytöksillä on tarjottu viljelijöille mahdollisuus tutustua käytännössä erilaisiin ruokintaan liittyviin tekniikoihin sekä luoda suhteita laitetoimittajiin ja myyntiin. Rahtisekoitusauton näytöspäivissä viljelijät ovat saaneet vaihtaa kokemuksiaan suoraan toistensa kanssa mikä on paras mahdollinen tapa tiedon välittymiseen. Pohjanmaan rehujauhauksen asiakkaaksi on hankkeen aikana alkanut 9 sellaista tilaa, jotka ovat olleet rahtisekoitusnäytöksissä mukana.

Tutustumisretket

Hanke on järjestänyt tutustumisretkiä neuvojille ja viljelijöille. Neuvojaretkellä perehdyttiin seosrehuruokinnan tekniikkaan, käytettäviin rehuihin sekä seosrehuruokinnan käytännön toteuttamiseen. Viljelijöille on tarjottu kaksi kertaa mahdollisuutta tutustua yhteiskuivuri - rehusekoittamiseen, toisen retken toteuttaminen epäonnistui koska alueen retkelle ilmoittautuneet viljelijät peruivat lähtönsä viime hetkillä. Toinen retki onnistua pienellä viljelijäryhmällä. Viljelijät tutustuivat Pihtiputaalla ja Kivijärvellä yhteiskuivureihin. Pienryhmä viljelijöitä kävi tutustumassa Kalajoella ja Alavieskassa seosrehuruokinnan järjestämiseen ja käytännön toteutukseen kolmella maatilalla. Viljelijöiden vierailut muille maataloille antavat mahdollisuuden käytännön kokemusten vaihtamiseen ja paikallisten ideoiden leviämiseen.

Neuvoja- ja sidosryhmäkoulutus

Hanke on järjestänyt neuvokoulutusta pääasiassa pienryhmissä. Jonkin verran on tehty henkilökohtaista ohjausta tilakäynneillä. Hankevetäjä kävi esittelemässä hanketta muutamassa koulutustilaisuudessa, muutoin kouluttamisen on tehnyt Lea Puumala Työtehoseurasta. Koulutuksessa on keskitytty tilakohtaisten ruokinta ratkaisuiden laatimiseen, rehubudjettiin, suunnittelemaan tilaseoksia, väkirehuseoksia ja seosrehuruokintoja sekä ruokintakokonaisuuksia. Alueen eläinlääkäreille pidettiin pienimuotoinen ruokintakoulutus Oulaisissa yhdessä Teknologiaa nykyaikaiselle maitotilalle -hankkeen kanssa, koulutuksessa keskusteltiin viljan käytöstä ja merkityksestä eläinten terveyteen. Sidosryhmä koulutuksen tavoitteena on ollut hankkeen antamien oppien jalkauttaminen tilatasolle neuvonnan kautta sekä hankkeen antaman tiedon levittäminen myös hankeen päättymisen jälkeen.

Hankkeessa tuotettu materiaali

Internet-sivut: http://www.mtt.fi/tutkimus/alueellinen_tutkimus/viljahanke/index.html

hanke-esite, painettu A4 esite.

artikkelit:

Lehtiartikkeli Suomenmaa 25.11.2004 – Hanke vauhtiin Viljan rehuksi suoraan tiloilla
Koetoiminta ja käytäntö 62, 4(19.12.2005): 4. ”Sonnit kasvavat hyvin ohrarehulla”.

Koetoiminta ja käytäntö 63, 1 (20.3.2006):1 Kotoinen rehu maistuu karjalle.

Ohrarehun ja ohravalkuaisrehun käyttö lihanautojen ruokinnassa / Huuskonen,
Arto; Lunki, Sirpa; Rantanen, Asko. In: Maataloustieteen Päivät 2006

11.–12.1.2006 Viikki, Helsinki: esitelmä- ja posterilyhennelmät / Toim. Leena

Rantamäki-Lahtinen ja Kirsi Partanen. – 2006. – p. 230.

(Suomen maataloustieteellisen seuran tiedote nro 22)

ISBN 951-9041-50-8

Ohrarehun ja ohravalkuaisrehun käyttö lihanautojen ruokinnassa / Huuskonen,
Arto; Lunki, Sirpa; Rantanen, Asko. In: Maataloustieteen Päivät 2006,

11.–12.1.2006 Viikki, Helsinki [: esitelmät ja posterit] / Toim. Anneli Hopponen

. – 2006. – 7 p. (Suomen maataloustieteellisen seuran tiedote nro 21)

Url: <http://www.smts.fi/pos06/1203.pdf> Julkaistu 9.1.2006 ISSN 0358-5220

Seminaarimateriaalit:

Tilaseoksella nautatilan rehukustannukset kuriin

Kotoisen rehun kilpailukyky

Pohdintaa nautakarjan ruokinnasta – eläinlääkäri koulutus

Tiedotteet:

TTS:n maataloustiedote 8/2004, Vilja väkirehuna ja väkirehuseokseen nautakarjatilalla

TTS:n maataloustiedote 5/2005, Rehukauppaa suoraan tilojen välillä

TTS:n maataloustiedote 11/2005, Väkirehua rahtityönä

Opinnäytetyö, Leinonen & Luonuansuu, 2005, Rehuviljan käytön tekniset ratkaisut
nautakarjatilalla

http://www.mtt.fi/tutkimus/alueellinen_tutkimus/viljahanke/materiaali/julkaisut/opinnaytetyo.pdf

Seosrehu kalvomateriaali neuvojille

selvitykset:

Kirjallisuusselvitys ”Väkirehujen käyttö lihanaudoilla”.

Puheenvuoromateriaalit:

Viljaa emoille ja lihanaudoille

Rehujen säilöntämenetelmät ja rehujen arviointi

Kiinnostaako yhteiskuivuri

Karjatilán näkökanta tilojen välisessä viljakaupassa

Hankkeen toiminnalla on saavutettu vasta osa alueen tuottajista. Heille annettu koulutus ja tiedotus vastaavat hankkeelle asetettuihin tavoitteisiin. Hankkeen aikana olisi ollut hyvä tavoittaa enemmän osallistujia, jolloin tietoutta olisi saatu suuremmalle kohderyhmälle. Neuvojille annetun koulutuksen turvin tullaan hankkeen päätyttyä viemään asiaa eteenpäin.

Resurssien käyttö ja kustannusten syntyminen

Hankkeen kokonaisrahoitus on 226.894,00 €, josta

Julkista rahoitusta:

EU:n rahoitusosuus 61.260,60 €

valtion rahoitusosuus 120.249,40 €

muu julkinen rahoitusosuus 22.692,00 € (MTT:n omarahoitus osuus)

Yksityistä rahoitusta:

Työteho-seura ry 7280,00 €

Altia Oyj 14500 €

viljelijärahoitus 912 €

Hankepäätöksessä hankkeelle on hyväksytty kustannuksia 226.894 euroa (2004 28 834 € 2005 152 111 € ja 2006 45 949 €), nämä kustannukset toteutuvat. Hankkeen aikana on tehty kululuokkien välisiä muutoksia.

Hankkeen toteuttamisen arviointi ja vastoinkäymiset

Hankkeesta tiedottaminen ja julkisuus

Hankkeen sisäistä tiedottamista on hoidettu puhelimitse ja sähköpostin välityksellä, pienessä toimijaryhmässä tämä on ollutärkevin toimintatapa.

Hankkeen ulkoisesta tiedotuksesta on vastannut hankevetäjä. Hankkeen ulkoista tiedottamista on hoidettu lehtien, kuntien maaseututoimiston, meijerin postituksen sekä suoran tiedottamisen välityksellä. Kohderyhmältä saadun palautteen mukaan hankkeita ja niiden tiedotteita tulee niin paljon että niihin alkaa turtua, eikä aina tule kiinnitettyä huomioita tulleisiin mainoksiin. Hankkeen tiedottamisen lähtökohtana on ollut suunnata tieto suoraan tavoitellulle kohderyhmälle. Tässä hankkeessa on koettu, että lehtitiedottamisella ei saada kustannuksiin nähden tarpeeksi suurta hyötyä. Hankkeen aikana on huomattu, että tiedottamiseen tulisi varautua suuremmalla budjetilla, jotta jotain voitaisiin teettää myös ammattilaisilla.

Hankkeessa tuotettua ja kerättyä tietoa on jaettu kohderyhmälle suoraan koulutustilaisuuksissa ja muussa yhteydenpidossa. Hankkeen yhtenä lähtökohtana oli kouluttaa neuvoja jotka toimisivat hankkeen toiminta-ajan jälkeen levittäen saamaansa tietoa viljelijöille. Tätä kouluttamista on tehty tiiviisti, neuvoille on annettu perusvalmiudet jatkaa hankkeen tekemää työtä.

Hankkeessa mukana oleville on lähetetty hankkeen tuottama materiaali yleispostitusten mukana.

Hankkeen järjestämissä tilaisuuksissa on kerrottu hankkeen toiminnasta ja tarjoamista palveluista.

Hankkeen olemassa olosta on tiedotettu alueen viljelijöille toiminta-ajan alussa järjestetyn kyselytutkimuksen yhteydessä.

Hankkeen tuottamia julkaisuja on jaettu hankkeen järjestämissä tilaisuuksissa sekä jaettu hankealueen viljelijöille kuntien ja meijerin postituksen kautta.

Hankkeen toimintojen jatkaminen ja kehittämissuhteet

Hankkeen aikana koulutetut neuvojat jatkavat hankkeen antaman tiedon käyttämistä ja levittämistä ”kentällä”. MTT vastaa osaltaan tuottamansa materiaalin ylläpidosta ja päivittämisestä sekä tutkimustulosten julkaisusta ja tiedon jakamisesta sidosryhmilleen. Hankkeessa tuotettua materiaalia sekä tuloksia hyödynnetään Tavoite-1 alueella alkavassa vastaavassa hankkeessa. Hankkeessa tuotettua materiaalia hallinnoijatahot voivat käyttää omassa työssään. Hankkeen materiaalia on jaettu myös kuntiin sekä sidosryhmille.

Hankkeen toimialaan liittyvät kehittämistoimenpiteet jatkossa.

Tilojen välistä viljakauppaa tulee kehittää Tavoite- 1 hankkeen aikana. Tilojen yhteiset kuivurit ja varastot ovat kehittämiskohteita. Viljan tuoresäilönnän mahdollisuuksista tulee tiedottaa sekä maatilojen verkottumisen mahdollisuuksista ja eduista. Tilakohtainen rypsin käyttö eläintenrehuna on ajankohtainen aihe, jota Tavoite – 1 alueella alkava hanke tulee käsittelemään. Muita esille nousseita tutkittavia aiheita on viljan säilöminen soodalla sekä tuoreen viljan säilöminen pelletöimällä.

Itsearviointi aihealueittain:

Kotoisten rehujen käytön lisääminen nautakarjatiljoilla:

Tämä hankkeen osa-alue on toiminut vahvemmin koko hankkeen ajan. Aiheesta on järjestetty seminaareja sekä erimuotoista koulutusta. Viljelijät ovat saaneet aiheesta tietoa ja siten pystyneet kehittämään oman tilansa toimintaa. Tilatyössä on paneuduttu juuri kotoisten rehujen käytön neuvontaan enemmän kuin tilojen välisen viljakaupan neuvontaan ja kehittämiseen. Aiheesta on julkaistu kaksi tiedotetta

Tilojen välinen suora viljakauppa:

Aihe on jäänyt vähemmälle käsittelylle hankkeen toiminnassa. Aiheesta on kirjoitettu kattava tiedote, joka on jaettu kaikille hankealueen viljelijöille. Tätä aihetta on käsitelty vähemmän kuin edellistä yleisötilaisuuksissa ja koulutuksessa. Tilakohtaisesta viljan laadun analysoinnista tehtiin hankkeen alussa selvitystä tilakokein, selvityksen tuloksia on käytetty koulutustoiminnan pohjana. Hankkeen aikana ei ole löydetty uusia toimintatapoja tilojen väliseen viljakauppaan.

Liitännäiselinkeinojen voimistaminen:

Rahtimylläreiden toiminnasta tiedottaminen ja työnäytösten järjestäminen on onnistunut hankkeen puitteissa hyvin. Näytöksissä on vaihteleva määrä osallistujia ja muutama kustakin tilaisuudesta on halunnut kokeilla rahtisekoitusta omalla tilallaan.

Hankkeeseen olisi pitänyt saada enemmän aktiivisia osallistujia viljelijöistä.

Epäonnistumisen syy on tiedottamisen epäonnistumisessa sekä aihealueen suppeudessa. Vaatitsi paljon vaikuttamista viljelijöiden asenteisiin sekä totuttuihin tapoihin. Kuntien maaseutu viranomaisiin otettiin yhteyttä myöhäisessä vaiheessa. Heidän kanssaan aikaisemmin aloitetulla yhteistyöllä olisi voitu saavuttaa viljelijöitä mukaan hankkeen toimintaan. Viljanviljelijöitä on vaikea tavoittaa.

Kokonaisuudessaan kiinnostava työ, joka on perehdyttänyt hankemaailman toimintaan.

Työ on antanut hyvät valmiudet seuraavan hankkeen tekemiselle. Alma- alueen hankkeen tuottamaa materiaalia tullaan käyttämään suoraan Tavoite- 1 alueen koulutuksissa ja neuvonnan tukena.